

OOST-TIMOR ONAFHANKELIJK

De 192ste staat van onze planeet

Klokslag middernacht, zondag 19 mei. In de Oost-Timorese hoofdstad Dili strijkt een blauwhelm de blauw-witte vlag van de Verenigde Naties. Tienduizenden Oost-Timorezen juichen als even later hun nieuwe vierkleur wordt gehesen : zwart-rood-goud met een hagelwitte ster in het midden. Oost-Timor is onafhankelijk en heet voortaan Republiek Timor Lorosae, de honderdtweeenegentigste staat van de wereld.

Foto : Tineke D'haese

VN-secretaris-generaal, Kofi Annan, draagt de macht van het VN-overgangsbestuur officieel over aan de nieuwe Timorese president Xanana Gusmao.

“Ik groet het volk van Oost-Timor en feliciteer u voor de moed en het doorzettingsvermogen die u heeft getoond,” zegt Kofi Annan. “Uw weg naar de onafhankelijkheid was niet de gemakkelijkste. U mag terecht fier zijn over wat u heeft bereikt.” Bijna vijf eeuwen Portugese kolonisatie, die het land in de absolute onderontwikkeling en armoede heeft achtergelaten, gevolgd door een brutale en moorddadige Indonesische bezetting van 25 jaar die aan 200.000 Oost-Timorezen het leven heeft gekost (een derde van de bevolking) en twee en een half jaar overgangsbestuur van de Verenigde Naties zijn definitief ten einde. Xanana Gusmao, de legendarische leider van het Fretilin (de Oost-Timorese nationale bevrijdingsbeweging, die 25 jaar lang een guerrilla heeft gevoerd tegen het Indonesische bezettingsleger) legt de eed af als eerste president van het onafhankelijke Oost-Timor. Hij spreekt zijn eerste redevoering als nieuw staatshoofd uit

in vier talen : Portugees, Engels, Tetum (de taal van de meerderheid van Oost-Timorezen) en Indonesisch. Op de eretribune zit ondermeer de Indonesische presidente Megawati. Xanana Gusmao spreekt zijn volk en zijn gasten toe. “De Indonesische bezetting was een gruwelijke historische vergissing”, zegt hij. Er zit nog mooi volk op de tribune. De Portugese president Jorge Sampaio is aanwezig. Portugal heeft een belangrijke rol gespeeld bij de ondertekening van het akkoord van 1999, waardoor de Oost-Timorezen zich bij referendum konden uitspreken over de onafhankelijkheid. Portugal was ook bijna vijf eeuwen de koloniale machthebber in het land. Toen het zich in 1975 uit zijn kolonie terugtrok was 95% van de autochtone bevolking analfabeet en straatarm. VS-president George Bush heeft zijn voorganger Bill Clinton afgevaardigd om aan de plechtigheden in Dili deel te nemen. In 1975 gaf Washington – meer bepaald de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken Henry Kissinger - Djakarta groen licht voor zijn militaire invasie. De Australische president, John Howard, is een andere gast. Zijn land erkende als enige in de Westerse wereld de door de VN veroordeelde Indonesische bezetting van Oost-Timor. “Onze onafhankelijkheid zal geen waarde hebben als ons volk moet blijven leven in armoede,” zegt president Xanana Gusmao. “Wij hebben onze onafhankelijkheid bereikt om het leven van elke Oost-Timorees te verbeteren.”

De Republiek Timor Lorosae, zijn nieuwe president en regering hebben immens veel werk voor de boeg. Bij hun terugtrekking in 1999, na het referendum over de onafhankelijkheid, lieten de Indonesische generaals hun milities los op het land en zijn bevolking. Oost-Timor werd nagenoeg volledig platgebrand. Timor Lorosae is één van de armste landen ter wereld. 70% van de bevolking heeft er geen werk, 43% is analfabeet en de Wereldbank rekende uit dat de gemiddelde Oost-Timorees het moet stellen met een dagelijks inkomen van 55 dollarcent. Oost-Timor, dat tot de groep van “minst ontwikkelde landen” behoort, zal in de toekomst moeten kunnen blijven rekenen op de internationale solidariteit.

Wim de Neuter